

STEKLARNA

GLASILO OZD STEKLARNE „BORIS KIDRIČ“ IN STEKLARSKE ŠOLE
LETO 4 **ROGAŠKA SLATINA** **OKTOBER 1976**

PRED REFERENDUMOM 21. NOVEMBRA

Šole, vrtci in drugo...

V obdobju 1977—1981 nove šole v Rogatcu, Bistrici ob Sotli, Kostivnici in Rogaški Slatini ter otroški vrtci v Kozjem, v Bistrici ob Sotli in Kostivnici pa bodo prostori za otroško varstvo v novih šolskih prostorih. Tudi za komunalno ureditev bo več sredstev. Odločitev o vsem tem bo padla na referendumu 21. novembra letos!

Želja po skupnem reševanju raznih zadev je vrlina, s katero se v naši socialistični samoupravni družbi lahko upravičeno ponasamo. Ničkolikokrat smo dokazali, koliko nam je do tega, da se čim prej izkoplamo iz nerazvitosti! Ob tem, ko smo iskali pot za to, smo vse-

lej računali s tem, da bomo sami prispevali največ in da nam bo seveda pomagala tudi širša družbena skupnost. Minula leta so najboljše potrdila to našo odločnost...

Nad pričakovanji

Preden je pred nami kakšen nov načrt, se vselej vprašamo, ali smo v preteklosti uresničili naše stvarne želje v celoti ali delno. Tako je tudi prav! Združevanje sredstev za gradnjo osnovnošolskih prostorov v naši občini ni novost, saj smo jih združevali v letih 1966—1971. S tako zbranimi sredstvi smo gradili osnovne šole v Rogaški Slatini, Pod-

Takole, vsak po svojih zmožnostih so prebivalci ob ulici Padlih aktivistov pridno ustvarjali in gradili... — foto J. Tišma.

Vsebina:

»...September pa — slab...!« 4

Vsak dan bliže...! 5

Kakovost prodaja blago 7

Šola včeraj, danes, jutri... 7

Poplačana vztrajnost 9

Inventura, nakupi, pritožbe... 10

Kadri, proizvodnja... 11

Odločili bodo občani! 11

Minulo delo 12

Dve pismi o stanovanjih 12

Jože Jemenšek 12

Jugovarjevi spomini 13

Podelili bomo tri nagrade! 15

Uspela razstava 15

Gledališče vabi 15

Nagradna križanka št. 33 16

STEKLAR

četrtku, Kozjem in Lesičnem, nekatere pa smo popravili. Krajevne skupnosti Donačka gora, Stojno selo, Dobovec in Rogatec so v letih 1971—1976 združevala sredstva za gradnjo šole v Rogatcu.

Po naravni nesreči — potresu, ki nas je prizadel pred dvema letoma, smo s pomočjo slovenske in jugoslovanske solidarnosti zgradili osnovne šole v Šmarju, Sentvidu, Mestinju in Zibiki ter na Vinskem vrhu in na Kristan vrhu. Posamezne krajevne skupnosti so zbrani denar namenile pač za tisto, kar je bilo v ospredju v njihovih načrtih. V Rogaški Slatini smo s prispevkom zbrani denar namenili gradnji zdravstvenega doma, preostanek denarja pa bodo občani usmerili po lastni presoji.

Samoprispevki občanov so omogočili gradnjo prenekaterega za življenje vseh občanov pomembnega objekta. S samoprispevkom in s sredstvi, zbranimi iz drugih virov, je bilo zgrajenih več sto kilometrov vodovodnega omrežja, krajevnih cest, kolovozov... Urejena so tudi razna druga vprašanja — od PTT, elektrifikacije, varstvenih ustanov itd. do šolskih prostorov, kulture in gasilstva.

Stvarna je trditev, da so bili načrti krajevnih skupnosti v celoti uresničeni. Celo več! Zbrani denar je bil oplemeniten s prostovoljnimi delom občanov, tako da so nareje-

ne veliko večje koristi od načrtovanih.

V preteklosti so krajevne skupnosti in posamezne kategorije občanov zbrale vsote denarja, ki jih prikazuje tabela št. 1.

Vedri, toda uresničljivi načrti

Pripravljenost širše družbene skupnosti, da s posebnimi ukrepi pospešuje razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti na našem območju, nas zavezuje toliko bolj, da z združevanjem sredstev in dela prispevamo največji delež za naš in naših otrok boljši jutri, za enakopravnost in boljše pogoje pri vključevanju mlajše generacije v učnovzgojni proces. V prihodnjem srednjeročnem programu za gradnjo šolskih objektov in vzgojno-varstvenih ustanov bi potrebovali 90.000.000 dinarjev. Ker tega zneska ne moremo zbrati v celoti, se kaže potreba po združitvi 20.500.000 dinarjev, kar bi bila podlaga za najetje posojil, druga sredstva pa bodo združena na republiški ravni in iz drugih virov.

Znesek 20.500.000 dinarjev pomeni 45 odstotkov vseh sredstev, ki bi jih na podlagi predlaganega načina zbiranja sredstev zbrali na območju naše občine. Preostalih 55 odstotkov sredstev bi po predlogu načrta ostalo na območju krajevnih skupnosti in bi z njimi razpolagale le-te.

nih skupnosti in bi z njimi razpolagale le-te.

V srednjeročnem programu je predvidena gradnja osnovnih šol v Rogatcu, Bistrici ob Sotli, Kostivnici in v Rogaški Slatini! Gre za tri dotrajane šole, ki so postale življenjsko nevarne za učence in prostorsko utesnjene. Popravila teh šol niso ekonomsko upravičena in je rešitev le v novih gradnjah. Osnovna šola v Rogaški Slatini postaja spricho hitro razvijajočega se mesta in vse večje stiske že premajhna! Predlog za gradnjo nove šole v Ratanski vasi se vsiljuje sam po sebi. Z novimi šolskimi prostori bi uredili prostore za prvo fazo usmerjenega izobraževanja!

Za otroško varstvo bi združevali 1.000.000 dinarjev v okviru 45 odstotkov mase za vzgojo in izobraževanje. Sredstva bodo porabljena kot lastna udeležba za nov vrtec v Kozjem, v Bistrici ob Sotli in Kostivnici pa bi pridobili prostore za otroško varstvo v novih zgrajenih šolskih prostorih.

Kako bomo zbirali sredstva?

Po predvidevanjih naj bi v prihodnjem obdobju zbrali 47.208.340 dinarjev s samoprispevkom. Od te vsote bi 55 odstotkov ali 25.964.677 dinarjev ostalo krajevnim skupnostim za uresničitev njihovih lastnih

Tabela 1: Pregled zbranega denarja iz samoprispevka v preteklosti po krajevnih skupnostih in po posameznih kategorijah občanov

Krajevna skupnost	samoprisp. delavcev	samoprisp. kmetov	samoprisp. obrtnikov	samoprisp. upokojen.	Skupaj	Strukt. samoprisp. po KS	NAMEN POR. SREDSTEV programi KS 55 %	sk. programi izgradnje 45 %
1. Bistrica ob Sotli	641.035	268.190	225.807	86.166	1.221.198	2,6	671.659	549.539
2. Buče	128.207	112.490	—	19.148	259.845	0,6	142.915	116.930
3. Donačka gora	1.102.582	126.340	9.522	148.397	1.386.841	2,9	762.762	624.079
4. Dobovec	733.343	47.025	83.383	95.740	959.491	2,0	527.720	431.771
5. Kostivnica	1.508.116	149.790	121.720	201.054	1.980.680	4,2	1.089.374	891.306
6. Kozje	1.600.026	74.345	85.274	215.415	1.975.060	4,1	1.086.283	888.777
7. Kristan vrh	974.375	97.200	29.469	129.249	1.230.293	2,6	676.661	553.632
8. Lesično	512.828	186.170	86.634	4.787	790.419	1,7	434.730	355.689
9. Mestinje	928.219	50.200	166.971	124.462	1.269.852	2,7	698.418	571.434
10. Podčetrtek	1.025.657	130.690	127.656	138.823	1.422.826	3,0	782.554	640.272
11. Podsreda	538.070	96.920	8.976	71.805	715.772	1,5	393.675	322.097
12. Osredeč	41.025	12.265	—	4.787	58.077	0,1	31.942	26.135
13. Polje ob Sotli	102.566	124.315	51.492	14.361	292.734	0,6	161.004	131.730
14. Pristava	1.153.864	302.665	75.926	153.184	1.685.639	4,2	927.101	758.538
15. Rogaška Slatina	12.256.600	367.450	1.070.108	1.704.172	15.398.330	32,6	8.469.082	6.929.248
16. Rogatec	3.169.280	43.480	190.676	421.256	3.824.692	8,1	2.103.581	1.721.111
17. Sladka gora	584.623	144.210	45.297	76.592	850.722	1,8	467.897	382.825
18. Stojno selo	656.420	87.000	—	86.166	829.586	1,8	456.272	373.314
19. Sentvid	1.794.899	190.160	73.634	239.350	2.298.043	4,9	1.263.924	1.034.119
20. Šmarje pri Jelšah	4.789.819	429.290	368.569	636.671	6.224.349	13,2	3.423.392	2.800.957
21. Vinski vrh	769.243	104.570	8.490	100.527	982.830	2,1	540.557	442.273
22. Virštanj	158.976	101.310	67.281	19.148	346.715	0,7	190.693	156.022
23. Tinsko	153.848	35.560	—	19.148	208.556	0,3	114.705	93.851
24. Zagorje	153.848	42.460	86.190	19.148	301.646	0,6	165.905	135.741
25. Zibika	420.519	134.100	81.881	57.444	693.944	1,4	381.669	213.275
Skupaj	35.897.983	3.458.195	3.064.957	4.787.000	47.208.140	100,0	25.964.677	21.243.663

STEKLAR

... in pred kratkim zadovoljni naredili prve korake po novi asfaltirani cesti! — foto J. Tišma.

načrtov, združil pa bi 45 odstotkov ali 21.243.663 dinarjev.

Samoprispevek bomo plačevali zaposleni v družbenem sektorju, kmetje, samostojni obrtniki in upokoenci. Delavci ga bomo plačevali v višini 2 odstotka od neto osebnih dohodkov. To je enkrat več, kakor v preteklem obdobju, saj smo prej plačevali 1 odstotek. Tako bi v petletnem obdobju prispevali 35.897.988 dinarjev.

Kmetje bodo plačevali 8 odstot-

kov od katastrskega dohodka in bi v istem obdobju zbrali 3.458.195 dinarjev.

Obrtniki bodo plačevali višjo stopnjo samoprispevka kakor doslej, ki je po novem predlogu 3 odstotka. Z uresničitvijo tega bi obrtniki zbrali 3.064.957 dinarjev.

Tudi upokoenci bodo izenačeni z zaposlenimi, saj bo višina samoprispevka 2 odstotka. Razlika je le v tem, ker bodo tisti, ki prejema-

narjev, oproščeni plačevanja samoprispevka! Tako bi v prihodnjih petih letih iz samoprispevka upokoencev zbrali 4.787.000 dinarjev.

Tabela št. 2 prikazuje predviden seštevek samoprispevka vseh kategorij občanov, ki bodo zajete z njim!

Bomo uspeli zgraditi načrtovano?

Najboljši odgovor na to vprašanje bo vsekakor dal naš »da«, ko se bomo na referendumu 21. novembra odločili o tem, ali smo za to, da uredimo zadeve, ki so življenjskega pomena za naše najmlajše, saj jim s tem nudimo osnovne pogoje za nemoteno izobraževanje ter s tem tudi pogoje za normalen napredek našega naraščaja. To je naš dolg do mlajših, ki še ne ustvarjajo, bodo pa to storili za našo jesen življenja, ko bomo v veliki meri odvisni od njihovega delovnega učinka...

Z našim »da« bomo nadalje prizgali tudi zeleno luč za že tako uspešno začrtano komunalno urejanje vseh koticov naše občine. V Rogaški Slatini smo v zadnjem času naredili veliko, česar brez samoprispevka ne bi v nobenem primeru uspeli! Sredstva v znesku 8.469.082 dinarjev, kolikor nam bo ostalo v višini 55 odstotkov, so pörök, da bo v našem novoapečenem mestu zrased še kakšen lep objekt, da bo urejena še kakšna cesta ali

Tabela 2: Predvidena sredstva iz novega samoprispevka po krajevnih skupnostih za posamezne kategorije občanov

Krajevna skupnost	Delavci	Upokoenci	Kmetje	Obrtniki	Skupaj
1. Kozje	355.288,15	56.393,40	33.143,50	46.420,50	491.245,55
2. Lesično	154.341,20	35.029,60	32.080,35	44.199,55	285.650,70
3. Zagorje	104.768,90	6.312,25	16.097,55	18.031,20	145.209,90
4. Podsreda	147.257,00	32.539,55	34.086,50	20.096,00	233.979,05
5. Buče	35.403,45	11.657,05	41.666,30	4.552,85	93.279,65
6. Osredok	7.123,00	3.112,70	4.730,50	845,25	15.811,45
7. Šmarje pri Jelšah	1.175.072,10	133.824,95	155.350,75	195.992,25	1.660.240,05
8. Sentvid	427.660,30	36.928,65	69.121,00	33.483,05	567.193,00
9. Vinski vrh	185.486,30	10.680,00	36.930,70	3.792,45	236.889,45
10. Sladka gora	131.674,90	29.145,35	43.557,40	15.627,30	220.004,95
11. Mestinje	358.463,30	48.922,95	36.902,90	65.093,75	509.382,90
12. Zibika	128.139,30	17.444,95	51.796,30	34.177,75	231.558,30
13. Kristan vrh	165.665,55	20.400,65	35.982,60	14.400,65	236.449,45
14. Pristava	332.763,45	55.440,55	94.699,75	21.252,70	504.156,45
15. Podčetrtok	192.617,00	23.314,20	49.240,95	71.320,50	336.492,65
16. Virštanj	66.568,10	7.771,35	27.459,85	30.076,00	131.875,30
17. Polje ob Sotli	52.398,50	21.058,85	46.401,75	30.107,70	149.966,80
18. Bistrica ob Sotli	235.656,35	32.952,75	105.113,70	83.932,15	455.654,95
19. Tinsko	29.433,70	524,30	12.589,20	517,35	43.064,55
	4.283.780,55	583.454,05	946.951,55	733.918,95	6.548.105,10
ROGASKA SLATINA — Kostrivnica					5.107.756,80
ROGATEC — Stojno selo, Dobovec, Donačka gora					1.532.008,05
Skupaj					13.187.869,95

urejen še kakšen pločnik, da bo še več razsvetljave in da bomo uredili še kaj, za kar se bomo odločili na zborih občanov.

Naš »da« pomeni torej več, ka-

kor si sicer zdaj lahko predstavljamo! Pomeni našo odločnost, da si pomagamo sami, in pomeni prepričanje, da nam bodo pomagali tudi drugi. In prav v tem je naša

veličina, ki ji v svetu ne najdemo primera! Zato naj bo na voliščih 21. novembra le-ta potrjena z veliko večino!

JOVO TISMA

POSLOVNI REZULTATI TOZD ROGAŠKA SLATINA IN TOZD SLOVENSKA BISTRICA

„...September pa - slab...!“

Kot je bilo zapisano za TOZD Rogaska Slatina v septembrski številki Steklarja »Avgust odličen, september pa...«, lahko sedaj zapišem »...september pa — slab!« Znano je, da smo v polletju imeli po fakturirani realizaciji primanjkljaja za 1.224.116 dinarjev, vendar smo ga ob koncu avgusta zmanjšali na 165.797 dinarjev. Zato smo povsem upravičeno pričakovali, da se bomo ob koncu septembra končno primanjkljaja znebili, posebno še, ker smo ga bili sposobni v vročih poletnih mesecih juliju in avgustu zmanjšati za 1.058.319 dinarjev. Vendar nismo uspeli! Nasprotno, primanjkljaj je ponovno narasel na 1.049.779 dinarjev. Kako torej izgledajo finančni rezultati našega poslovanja v razdobju januar—september po fakturirani realizaciji?

Tabela 2: Finančni rezultat TOZD Rogaska Slatina po plačani realizaciji konec septembra

Kazalci	v dinarjih!		
	Plačana realizacija I.—IX. 1976	Fakturirana realizacija I.—IX. 1975	Indeks
Celotni dohodek	84.451.986	84.082.467	100,4
Porabljena sredstva	33.167.931	36.525.479	90,8
Dohodek I	51.284.055	47.556.988	107,8
Pogodbene obveznosti	2.691.045	1.688.796	159,3
Zakonske obveznosti	6.356.134	5.306.098	119,7
Dohodek za razdelitev	39.356.570	41.652.226	94,4
Osební bruto dohodki	45.705.085	39.574.203	115,4
Sredstva za sklade	— 6.343.515	2.078.023	—
Osební bruto + bruto dohodki	49.042.438	43.819.743	111,0

Kako smo poslovali v TOZD Rogaska Slatina?

Za temeljno organizacijo Rogaska Slatina kažeta finančne rezultate dve tabeli po vseh običajno uporabljenih kazalcih!

Razpredelnica naj nam služi samo za informacijo in primerjavo, ker — kakor sem že omenil — delamo finančni obračun samo po plačani realizaciji.

Ker smo imeli ob polletju 13.380.225 dinarjev primanjkljaja, je v tričetrtletju primanjkljaj veliko nižji, vendar je to v glavnem zaradi spremenjenih predpisov pri obračunavanju izvozne plačane realizacije. Z doseženimi rezultati zato nikakor ne moremo biti zadovoljni! In če dejansko ne bomo popravili v preostalih dobrih dveh mesecih stanja v proizvodnji, ne moremo računati na uspešen zaključni račun!

V septembrski številki »Steklarja« sem zapisal, da se z naglico bliža konec poslovnega leta; no in sedaj je še en mesec manj! Torej imamo še manj časa, da finančni rezultat popravimo. Objektivne pogoje torej imamo, vendar je vse odvisno od nas!

V omenjenem razdobju pa smo lahko zadovoljni z izvoznimi dosežki, kajti letos smo že izvozili za 54.092.580 dinarjev izdelkov, medtem ko smo v istem obdobju lanskega leta izvozili za 41.143.220 dinarjev. To je torej povečanje za 31,5 odstotka. Vendar nas tudi to ne sme zavesti, kajti kljub uspehu v izvozu lahko poslovno leto zaključimo s primanjkljajem!

Tabela 1: Finančni rezultat TOZD Rogaska Slatina po fakturirani realizaciji konec septembra

Kazalci	I—IX 1976			v dinarjih!	
	Doseženo	Planirano	Indeks	I—IX 1975	Indeks
Celotni dohodek	95.410.641	101.212.200	94,3	84.082.467	113,5
Porabljena sredstva	38.827.850	44.062.200	88,1	36.525.479	106,3
Dohodek I	56.582.791	57.150.000	99,0	47.556.988	118,9
Pogodbene obveznosti	2.691.045	1.874.700	143,5	1.688.797	159,3
Zakonske obveznosti	6.359.134	5.400.000	117,7	5.356.099	119,8
Dohodek za razdelitev	44.655.306	49.875.300	89,5	41.652.225	107,2
Bruto osebni dohodki	45.705.085	43.724.700	104,5	39.574.203	120,5
Sredstva za sklade	— 1.049.779	+ 6.150.600	—	2.078.022	—
Oseb. bruto + bruto doh.	49.042.438	—	—	43.819.743	111,9

STEKLAR

Tabela 3: Finančni rezultat TOZD Slovenska Bistrica po plačani realizaciji konec septembra

Kazalci	I.—IX. 1976			I.—IX. 1975	
	Doseženo	Planirano	Indeks	Doseženo	Indeks
Celotni dohodek	28,630.705	34,930.728	82	28,133.311	102
Porabljena sredstva	16,031.850	17,549.253	91	16,214.949	99
Dohodek I	12,598.855	17,381.475	72	11,918.362	106
Pogodbene obveznosti	1,455.792	1,441.553	101	670.986	217
Zakonske obveznosti	1,745.854	1,537.497	113	1,218.723	143
Dohodek za razdelitev	9,303.476	19,402.475	65	10,743.121	87
Bruto osebni dohodki	11,628.636	10,938.753	156	10,325.852	113
Sredstva za sklade	-2,325.160	+3,463.722	—	417.269	—

Kaj pa TOZD Slovenska Bistrica?

Situacija je boljša, kot je bila v prvem polletju. V prvem polletju je bila fakturirana realizacija za 10 odstotkov večja kot lansko leto; v triletju je večja za 18,5 odstotka! Primanjkljaj je bil v polletju po fakturirani realizaciji 1.170.000 dinarjev, v triletju pa je še 625.702 dinarja. V polletju je bil izvoz večji za 22,5 odstotka, v triletju pa je bil večji od lanskega v istem obdobju za 20 odstotkov. Po plačani realizaciji se kljub primanjkljaju finančno stanje izboljšuje in lahko pričakujemo, da bo konca leta situacija še boljša

in da bodo poslovno leto končali uspešno!

Ob koncu septembra je bilo finančno stanje po plačani realizaciji kakor kaže tabela 3!

Ce bodo tako uspešni tudi v preostalem času do konca leta, kot so bili v razdobju avgust—september, potem kolektiv TOZD Slovenska Bistrica lahko pričakuje, da bo poslovno leto zaključil brez primanjkljaja!

Za lažjo primerjavo z lanskim letom pa si oglejte še finančne dosežke po fakturirani realizaciji!

dipl. inž. VOJO DJINOVSKI

Tabela 4: Finančni rezultat TOZD Slovenska Bistrica po fakturirani realizaciji konec septembra

	I.—IX. 1976		Indeks
	Doseženo	Doseženo	
Celotni dohodek	31,946.437	34,930.718	114
Porabljena sredstva	17,059.475	16,214.949	105
Dohodek I	14,886.962	11,918.362	125
Pogodbene obveznosti	1,455.792	670.986	217
Zakonske obveznosti	1,745.854	1,218.723	143
Dohodek za razdelitev	11,002.934	10,743.121	102
Bruto osebni dohodki	11,628.636	10,325.852	113
Sredstva za sklade	— 625.702	+ 417.269	—

KOMUNISTI O BODOČI SAMOUPRAVNI ORGANIZIRANOSTI

Vsak dan bliže..!

Komunisti temeljne organizacije združenega dela v Rogaški Slatini so se na sestanku 5. oktobra pogovarjali o samoupravni organiziranosti, o polletnem poslovanju in o stabilizacijskem programu. Ugotovili so, da je pot k cilju za novo samoupravno organiziranost, ki so jo začrtali zbori delovnih ljudi in delavski svet, vedno krajša. Vsak dan smo bliže praktični odločitvi zakona o združenem delu, kar je za nas zelo pomembno, saj vemo, da v preteklosti nismo bili ustrezno samoupravno organizirani.

Razvojni center iz Celja je že pričel z izdelavo elaborata o naši samoupravni organiziranosti in s pripravo osnutkov ustreznih samoupravnih aktov. Analitska ocena de-

lovnih mest in sistematizacija delovnih mest sta že izdelani, vendar ju bo treba dopolniti in uskladiti z novo organiziranostjo.

V prvem polletju smo poslovali tako, da smo ga sklenili negativno po plačani in fakturirani realizaciji. Tega smo se vsi dobro zavedali in se zato zelo resno lotili dela. Dobri delovni rezultati v juliju in avgustu ter dobra prodaja v septembru so obetali, da triletno poslovanje zaključimo pozitivno. Ta uspeh je bil velika spodbuda za doseg končnega cilja — zaključka poslovnega leta pozitivno. Da bo tako, pa bo treba še marsikaj storiti. Tega se komunisti dobro zavedajo in so zaradi tega sprejeli stabilizacijski program, ki je zajeten, izpopolnili pa ga bodo vsi člani delovne skupnosti...

Stabilizacijski program je zelo obsežen, zato v skrajšani obliki povzemamo le poglobitno!

Izraba proizvodnih zmogljivosti

Z analizo izrabljenosti proizvodnih zmogljivosti v prvem polletju smo prišli do podatkov, ki ne kažejo najboljših slik, saj smo v osnovni proizvodnji — pri peči — dosegli komaj 92 odstotkov izkoriščenosti, kar pomeni odsotnost treh delovnih skupin vsak dan! V oddelku nove desen brusilnice je izkoriščenost zmogljivosti le 47 odstotkov, na podlagi že obstoječih brusilnih vreten pa 93 odstotkov.

Da se to popravi, bo treba pospešiti izdelavo naprav za stiskanje steklenih izdelkov in brusilnih vreten, poiskati možnosti za avtomatski transport do hladilnih peči,

pričeti s priučevanjem steklopihalcev ozkega profila in preiti na izračun potrebnih delovnih ur za oddelke dodelave, na podlagi česar bodo premiki iz oddelka v oddelke.

Boljša organizacija dela

Organizacija dela je povezana s poslovnikom organizacije združene dela in temeljne organizacije združenega dela ter s sistematizacijo delovnih mest. Poslovnik določa vodenje, sistematizacija pa določa izvrševalce posameznih nalog. V tem razmerju imamo še veliko nejasnosti in nedoločnosti. Izgubo časa smo utrpeli tudi zaradi počasnega toka informacij med proizvodnjo, prodajo in organi samoupravljanja. Prav tako se je pri uresničevanju posameznih nalog dogajalo, da je več ljudi opravljalo eno nalogo.

Takšno stanje zato narekuje, da moramo točno opredeliti vodenja in s sistemizacijo, določiti izvrševalce nalog, da se mora kolegij sestajati enkrat tedensko in sproti določati naloge posameznikov za novo hitrejšo in sprotno uresničevanje, in da se uvede mesečno načrtovanje proizvodnje.

Zniževanje deleža slabe kakovosti

O deležu slabe kakovosti — odpadka v proizvodnji — je bilo že doslej izrečenih veliko besed in izdelanih analiz, s katerimi smo prišli do raznih podatkov o upravičenosti ali neupravičenosti previsokega odpadka. Pred kratkim smo tudi ustanovili oddelke za kontrolo kakovosti. Namen tega oddelka je, da ob čim manjših stroških zagotovimo najbolj ugodno kakovost.

Skladno s tem moramo zagotoviti samostojnost dela kontrole kakovosti in zagotoviti tesno povezanost tega oddelka s službami, kot so prodajna, nabavna, organizacijska in proizvodno-kadrovska služba.

Spodbudnejše nagrajevanje po vloženem delu

Izredno važno vlogo za boljše gospodarjenje in delo je med drugim nagrajevanje po delovnih rezultatih. Sedanji pravilnik za delitev osebnih dohodkov je zastarel in nikogar ne spodbuja k večji produktivnosti. Odsotnost z dela — bolniški stalež, neupravičeni izostanki, plačani izredni dopusti — so v naši temeljni organizaciji združenega dela zdaleč presegli slovensko poprečje, zaradi tega bo nujen hiter poseg. Komisija, ki je

pripravila osnutek novega pravilnika o osebnih dohodkih, že ima predloge, vendar ugotavljamo, da je postopek prepočasen.

Vse naštetu narekuje hiter sprememba in dosledno uveljavitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, v družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja narekuje določitev nalog in čas za njihovo izvršitev; nujno pa je tudi izvoliti komisijo, ki bo nadzorovala stalež bolnikov.

Razumna poraba materiala

V sestavi naših poslovnih stroškov predstavljajo materialni stroški postavko, ki je nagnjena k nenehnemu porastu. Analize kažejo, da leti rastejo veliko hitreje kakor drugi poslovni stroški. To pa vpliva na rast cen. Zelo važen je delavčev odnos do porabe materiala in do vsega, kar ga obdaja.

Spričo povedanega se postavlja v ospredje potrebe po uvedbi splošnega varčevanja s surovinami, z elektriko, z vodo in s podobnim. potrebe po vsakomesečni razčlenitvi porabljenega materiala, kar naj storita analitsko-planski oddelki in knjigovodstvo, in pravilen količinski znesek vseh materialov v obeh izmenah, za kar bo skrbel skladiščnik.

Izkoriščanje delovnega časa

V izkoriščanju delovnega časa imamo še precejšnje rezerve. V nekaterih oddelkih to prihaja do izraza zaradi posebnosti dela v na-

šem proizvodnem procesu, kar se zlasti nanaša na zmesarno, vlaganje zmesi, dežurstvo, dodelavo, servisne službe, režijska dela... in seveda tudi zaradi organizacijskih pomanjkljivosti!

Opazno je zamujanje pri prihanju na delo pa tudi predčasno zapuščanje delovnih mest. Zato je treba izboljšati organizacijo dela in uresničiti sklep delavskega sveta temeljne organizacije združene dela o nakupu in namestitvi evidenčne ure za prihode na delo in odhode z dela.

Predlog stabilizacijskega programa vsebuje še področje o strokovnosti pri delu in o izboljšanju delovnih razmer, ki sta glede na našo usmeritev v ročno proizvodnjo zelo pomembni. Doslej smo kadre za osnovna poklica pridobivali s šolanjem v steklarski šoli in s priučevanjem na delovnih mestih. Sedaj ugotavljamo, da omenjeni obliki ne zadovoljujeta naših potreb, saj je zanimanje za šolanje v upadanju — zlasti za poklic steklopihalcev. Tudi zaradi slabše spodbudnosti, na kar vplivajo slabši gospodarski položaj celotne steklarske stroke na eni strani in slabše delovne razmere na drugi strani.

Zaradi tega bo treba proučiti možnosti o pridobivanju kadrov za daljše obdobje in proučiti načine njihovega izobraževanja. dolgoročneje izboljšati delovne razmere, s čimer bi delovna mesta v steklarski industriji postala bolj mikavna za mlade...

VALTER JORDAN

Trojica izmed prebivalcev ob ulici Padlih aktivistov. Od leve proti desni so Franjo Lepad, Mirko Halužan in Rado Drenski, ki jim krajani pripisujejo največ zaslug za zgraditev nove ceste — foto J. Tišma.

MI V OČEH DRUGIH

Kakovost prodaja blago

Ko pride v prodajalno odjemalec, vse bolj pogosto najprej pogleda blago in šele tedaj vpraša za ceno. Z izboljšanjem življenjske ravni cena postopoma prepušča svoje ustoličeno mesto kakovosti. Zmeraj večje je število odjemalcev, ki se ravna po znanem angleškem reku: »Nisem tako bogat, da bi kupoval ceneno blago!« Ceneno blago neredko popolnoma upravičeno poimenujejo z nekakovostnim blagom!

Številne raziskave so pokazale, da na svetovnem tržišču, posebno na tržišču visoko razvitih dežel, cena kot dejavnik konkurenčnosti upada. Potrošnik postaja manj občutljiv na njeno višino. Vse bolj je pozoren na druge značilnosti proizvoda — predvsem na njegovo kakovost. Znano je, da na primer Japonska zadnje čase prodira na svetovno tržišče z geslom, da ima najboljšo kakovost na svetu. To geslo je skorajda preraslo v nekakšno nacionalno bogočastje kakovosti. In posledica tega? Dosegli so čudovite uspehe na tujih tržiščih!

Strokovnjaki opozarjajo tudi na

uspehe drugih dežel, katerih proizvodi so vse prej kakor ceneni, toda povpraševanje po njih nikakor ni ogroženo. Avtomobili švedske firme »Volvo« gredo odlično v prodajo na ameriškem tržišču, čeprav so dražji od nekaterih znanih ameriških avtomobilov. Švicarske ure, švedsko jeklo, francoski šampaњec, proizvodi Siemens in drugo so vse proizvodi, ki že leta uspešno zadržujejo visoko konkurenčnost na tržišču predvsem s svojo visoko kakovostjo, ki se ne spreminja.

Kljub takim spoznanjem, za katera sicer niso potrebne velike izkušnje, so nekateri jugoslovanski proizvajalci prepričani, da so bolj večji od drugih in da lahko tudi s slabimi izdelki osvojijo tržišče.

Seveda, ko gre za tuje tržišče, pridejo ponavadi nekvalitetni izdelki nazaj, pa jih pokupijo domači kupci, ki niso tako strogi in izbirčni. Toda, kakor se zaradi nekakovosti izdelkov zapirajo vrata izvoza, postajajo zaradi vse večje izbirčnosti tudi domačih kupcev zaloge neprodanega blaga vse večje. In tako se kratkoročna usmerjenost takšnim proizvajalcem kaj

kmalu vrača kot bumerang: zaloge v skladiščih se kopičijo!

Razumljivo in na našo srečo so pri nas tudi drugačni primeri! »Slovenijales« je na primer na svetovnem tržišču zelo znan proizvajalec pohištva, tovarna brušenega stekla »Boris Kidrič« iz Rogaške Slatine pa je bila zaradi svojih visoko kakovostnih izdelkov pred nekaj leti razglašena za najboljšega tujega proizvajalca, ki se pojavlja na ameriškem tržišču. Zagrebški »Rade Končar« je leta 1972 prejel mednarodno priznanje za proizvodnjo in ekonomsko sodelovanje »Zlati Merkur«, s čimer se je uvrstil med elito evropskih podjetij, ki so dobila to priznanje. Omenimo naj nazadnje še kranjsko »Iskro«, ki je lani prejela »Zlato plaketo«, najvišje jugoslovansko priznanje za kakovost.

Izkušnje teh podjetij in njihovi poslovni rezultati so lahko poučni za tiste, ki še vedno niso dojeli pomena kakovosti za prodajo svojih proizvodov!

Tanjugov servis za glasila OZD, po sestavku D. BOZINOVIĆA

RAZMIŠLJANJE O VLOGI IN MESTU STEKLARSKE ŠOLE

Šola včeraj, danes, jutri...

Pri razčlenitvi samoupravne organiziranosti Steklarske šole je treba upoštevati pogoje, ki so naravali sedanjo organiziranost, prednost in slabosti sedanje organiziranosti in določila v osnutku zakona o združenem delu o samoupravnem organiziranju združene dela.

Učenci steklarske šole so od njene ustanovitve do leta 1957, ko so bile zgrajene šolske delavnice, opravljali praktičen pouk v steklarni »Boris Kidrič«, ki pa je bil slabo organiziran in podrejen interesom proizvodnje. Praktična strokovna znanja, ki so jih pridobili učenci v takšnih pogojih, so bila zelo skromna. Zato je bilo veliko kritike, češ, da šola ni sposobna dati primerne znanja, ki ga mora imeti steklar ali brusilec.

Objektivne in subjektivne težave

V novih zgrajenih šolskih delavnicah je bil pouk normalno organiziran in učenci so pridobili mnogo več praktičnega znanja kot nekoč. Takšna organiziranost praktičnega pouka pa je odprla vprašanje, kdo in kako naj krije izredno povečane stroške. Steklarska peč s tremi lonci, pripravo zmesi, proizvodnjo generatorskega plina, transportom materialov in pomožnimi obrati je zahtevala naglo povečanje tehničnega osebja in velike materialne stroške, ki jih nihče ni hotel kriti. Tedanji okraj Celja se je odmaknil od te obveznosti z izgovorom, naj to krijejo uporabniki kadrov, ti pa so vztrajali na tem, da svoje obveznosti do družbe za šolstvo redno izpolnjujejo in da niso pripravljeni na dodatne obre-

menitve. V takšnem dogovarjanju je bila šola tik pred ukinitvijo. Sevé pod pogojem, če sama ne reši vprašanja o financiranju. S skrajnimi napori in s spoznanjem, da praktični pouk mora imeti prednost, je šola uspelo s prodajanjem svojih proizvodov kriti vse stroške. V pomoč je bil tudi takraten položaj na tržišču, ki je zaradi pomanjkanja stekla sprejemalo tudi izdelke slabše kakovosti, kot je to sedaj.

Zaradi tako organiziranega dela je bil praktični pouk učencev nekoliko okrnjen, saj so morali opravljati delo zunaj svojega učnega načrta. To je botrovalo slabšim učnim uspehom, dela niso bila tako kakovostno opravljena (osnovna delava), predvsem pa je to povzročalo izredno visok odpadek. Da bi to odpravili, smo v šoli pričeli za-

poslovati nove delavce. Učni in delovni rezultati so se kaj kmalu popravili, posledica tega pa je bila povečana količina proizvodov za tržišče.

Tu pa so nastale nove težave... Za prodajo je skrbela komercialna steklarne, ki nam je odstopala naročila izdelkov nižje kakovostne vrednosti, četudi je bilo mogoče dobiti boljše naročila. Spričo takšnih razmer si je šola ustanovila svoj prodajni oddelek, svoje skladišče in primerno temu organizirala druge službe. Tako je število zaposlenih neprenehoma naraščalo, kar je dajalo tudi boljše proizvodne rezultate. V začetku je potekala tudi oskrba z reprodukcijskimi materiali prek steklarne; pozneje, ko so nastopile težave, pa smo prav tako morali organizirati svojo nabavno službo.

Nova peč — boljši rezultati

V razvoju sleherne proizvodne enote nastajajo obdobja doseganja bolj ugodnih rezultatov in obdobja majhne rentabilnosti, kar je med drugim odvisno tudi od razmer med proizvodnimi in režijskimi delavci. V našem primeru so bile proizvodne zmogljivosti v primerjavi z režijskimi stroški premajhne, pa je rentabilnost pričela upadati. Umevno, saj delovni učinek učenecv pri praktičnem pouku ni niti približno enak učinku redno zaposlenih delavcev.

To spoznanje nam je narekovalo razmisliti o gradnji nove steklarske peči. Tako smo 1961. leta postavili drugo peč z enakimi zmogljivostmi, kakor jih ima prva peč. Ob majhnem številu na novo zaposlenih in ob nespremenljivem številu režijskih delavcev je dala izredno dobre proizvodne rezultate. Z novo proizvodnjo gostinskega stekla in svinčnega kristala smo dosegli zelo ugodne proizvodne rezultate; celo boljše od rezultatov drugih steklarn!

Kratkovečna tehniška šola

Takšna ekonomska podlaga je omogočila nadaljnji razvoj izobraževanja. Ustanovili smo srednjo steklarsko šolo. Pri analizi potreb za kadre takšnega profila smo ugotovili, da takšnih kadrov v jugoslovanski steklarski industriji sploh ni in da njihova mesta zasedajo predvsem kvalificirani in visokokvalificirani delavci ter da so potrebe po njih izredno velike. Za začetek smo vpisali samo en oddelek, misleč, da bomo pozneje zajeli večje število dijakov. Toda že naslednje leto niti ena od steklarn ni vpisala nobenega kandidata! Nam ni uspelo urediti vprašanja • financiranju šole, steklarne pa

so morale plačevati šolnino. Zato niso več vpisovale. Temu je delno tudi botroval strah ljudi, ki so zasedali taka delovna mesta, za katera bi se potegovali diplomanti šole. Pa so bili proti šoli! Tako je uspešno končala tehniško steklarsko šolo samo ena generacija, ki je pozneje v praktičnem delu pokazala izredne rezultate, saj absolutno zasedajo najbolj odgovorna mesta v proizvodnji.

Steklarska šola je v organizaciji tega izobraževanja vložila veliko sredstev in naporov, ki pa žal zaradi nepravilnega odnosa steklarske industrije niso rodili zaželenih rezultatov.

Odpor do mladih

Tudi vpis v poklicno šolo za poklica steklopihalca in steklobrusilca je nazadoval... Delno sta k temu prispevala preusmeritev proizvodnje (Hrastnik) in neskladnost poklicnega profila ter proizvodnje (TLS Pula), v veliki meri pa je kriv za to tudi trajen odpor starejših delavcev do mladih! Čeprav ni bilo nobene nevarnosti, da bi mladi izpodrinili stare delavce, ki sicer v večini primerov niso imeli ustreznih kvalifikacij, so leti vendarle kazali negativen odnos do absolventov šole, tako da so nekatere steklarne popolnoma prenehale vpisovati v poklicno šolo. Treba je reči, da so k temu prispevali tudi nekateri učenci, ki pozneje niso bili dovolj prizadevni. V steklarnah so pričeli pridobivati kadre za poklic steklopihalca samo s priučevanjem ter v to zajeli predvsem mlade, ki niso končali osemletke in ki niso mogli v druge poklice...! In ti mladi delavci so se sicer res naučili delati, ker pa niso bili deležni niti osnovnega izobraževanja akcije, so ostali na nizki ravni, nerazgledani. Na tisti pač, ki so jo dobili, ko so zapustili osnovno šolo!

Zanimanje raste

To se danes, v času intenzivnega uvajanja samoupravljanja, močno maščuje, zaradi česar se znova pojavlja zanimanje za povečano število učencev. Šola zadnje čase vzgaja kader predvsem za steklarne »Boris Kidrič« in za sebe, v Hrastniku pa je odprla oddelek za odrasle. Sedaj se pripravljamo na izobraževanje tudi drugih steklarskih poklicev, tako imenovanih specializiranih oziroma poklicev ozkih profilov, ki pa predstavljajo največje deleže zaposlenih v steklarnah. Nujno bi predvsem bilo izobraževati mlade delavce, ki so se za delo usposobili le s priučevanjem na podlagi zakona o poklicnem usmerjanju. V takšen izobra-

ževalni proces se lahko vključijo mladi, ki so uspešno končali 6. razred osnovne šole, izobraževanje pa traja eno ali dve leti. Za tiste, ki bi se usposabljali ob delu, bi bila ta doba še krajša, saj v večini primerov obvladajo praktičen del izobraževanja pa naj bi se v teoretično-strokovnem in splošnem delu.

Za uspešno opravljanje teh nalog moramo v šoli imeti več strokovnih delavcev. Čeravno je danes financiranje teoretičnega pouka dobro rešeno, to ne zadostuje, da bi bila šola kadrovsko okrepljena. Zaradi tega je nujna pomoč industrije!

Najprej bi se morali dokončno odločiti, da kvalificirani delovni mest v steklarski industriji ne moremo več izpopolnjevati z delavci in z njihovim priučevanjem, temveč le z rednim izobraževanjem in skladno s tem za to nameniti ustrezna finančna sredstva.

Z gradnjo novih delavnic je šola verjetno za daljše obdobje opredelila svoje proizvodne zmogljivosti. To je bilo nujno za trdno podlago, za njen obstoj. In imeti mora tudi manjše proizvodne zmogljivosti, s katerimi lahko uspešno nastopa na trgu... Sedaj pa je napočil čas, ko je temu primerno treba razviti še šolski del...!

Niso razumeli naših težav

Stališča do izobraževanja v steklarski industriji so se hitro spremenila, saj so kadri, ki so prišli iz šole, osnovni nosilci proizvodnje in samoupravljanja, bo pa še vedno problem glede financiranja. Upravičena je namreč bojazen, da republiška izobraževalna skupnost ne bo financirala izobraževanja ob delu, na čemer naj bi bil v prihodnjih letih poudarek...

Tako obširen prikaz razvoja šole je bil nujen predvsem zato, da tudi zunanji dejavniki spoznajo težave, s katerimi smo se borili, in da spoznajo, koliko truda smo vložili, da je šola sploh ostala. Prva družbena pomoč v obliki financiranja teoretičnega pouka je prispejala šele 1969. leta, do takrat pa smo jo vzdrževali predvsem s proizvodnjo.

Zunaj šole je še vedno močno razširjeno mnenje, da smo namenili preveliko prednost proizvodnji na račun izobraževalnega dela. Vendar je to posledica nesoznanosti z dejanskim stanjem in s težavami, s katerimi smo se ubadali.

Žal ugotavljamo, da nikoli nismo bili deležni pomoči družbeno-političnih organizacij v boju proti negativnim stališčem, in hkrati trdimo, da bi brez teh težav lahko že bili zgradili daleč močnejšo proizvodnjo...

Kadri, organizacija in še kaj

Sedanja organiziranost steklar-
ske šole ima določene pomankli-
vosti tako v organizaciji dela ka-
kor tudi v samoupravni organizi-
ranosti. Za to je več vzrokov, ki
so večji del objektivnega značaja;
so pa tudi subjektivni vzroki!

V organizaciji dela se močno
čuti primanjkljaj strokovnih delav-
cev — od visokokvalificiranih, kva-
lificiranih do visoko strokovnih.
Razvoj gre prepočasno naprej, ker
smo nekam preveč obremenjeni s
sprotnimi problemi v proizvodnji
in prodaji. Še vedno imamo opravi-
titi s prepričanjem, da zadostuje,
če proizvodnja poteka normalno,
premalo pa je prisoten posluh za
napredek. Nedvomno je, da rabimo
razvojni oddelek, ki bo sistematič-
no raziskoval in uvažal nove pro-
izvode, kar je prvi pogoj, da pre-
magamo konkurenco velikih proiz-
vajalcev, ki je pogosto tudi nelo-
jalna in nepoštena. Razvojni odde-
lek ne bi smel biti samo dodatna
stroškovna obremenitev, temveč bi
si moral sam zagotavljati obstoj.
Seveda pod pogojem, če bomo pra-
vilno vrednotili njegovo delo!

Pomanjkanje nove sistemizacije,
o kateri smo že veliko govorili,
prav tako povzroča določene pre-
glavice. Stara je bila v praksi že
neštetokrat dopolnjena in spreme-
njena, tako da današnjim razme-
ram gotovo ne ustreza več. Nova
mora postaviti najbolj smotrno

organizacijo dela in zato natančno
določiti naloge in odgovornosti za
posamezna delovna mesta. S stre-
sanjem iz rokava je treba enkrat
za vselej prenehati; spisek nalog
v sistemizaciji pa naj ne bo vedno
osnova za točkovanje, temveč naj
bo stvarno določeno delo za po-
sameznika. To posebej velja za
vodstvena delovna mesta!

Izobraževalni del dejavnosti šole
je v težavnejšem položaju zaradi
kadrovskih potreb. Sistem financi-
ranja teoretičnega pouka nam one-
mogoča stalno zaposliti večje šte-
vilo učnovzgojnega osebja, pa si
moramo pomagati s honorarnimi
sodelavci, kar pa v nobenem pri-
meru ne vodi k napredku.

Vzgoja steklarskih delavcev je
izredno zahtevna, saj terjaja pozna-
vanje pedagogike in stroke, uspeš-
no na tem področju pa lahko de-
lujejo le ljudje z ustreznimi kvali-
fikacijami. Ne gre prezreti resnice,
da smo v dobršni meri sami krivi
za pomanjkanje ustreznih kadrov,
ker jih nismo pridobivali s štipen-
diranjem, ampak smo to poskušali
urejati z vsakoletnim razpisom
prostitih delovnih mest. Če so kakš-
ne pobude tudi bile, pa smo v glav-
nem obstali, ko je šlo za vprašanje
financiranja. Da bi končno le ure-
dili tudi kadrovska vprašanja, bo-
mo morali čimprej odpraviti takšne
pomisleke...

Od združitve slovenske steklar-
ske industrije pričakujemo izdatno
pomoč v uspešnem reševanju vseh

vprašanj, saj je izobraževanje stek-
larjev uvrščeno med tri osnovna
področja sodelovanja. V načelu je
sprejeta zamisel, da bo šola poleg
sedanjih izobraževalnih oblik uved-
la še druge, s katerimi bodo zajeti
vsi kvalificirani steklarski poklici
ozkega in širokega profila v redno
izobraževanje in v izobraževanje
ob delu. V kasnejši fazi naj bi bili
zajeti tudi vsi poklici, ki zahtevajo
popolno srednjo šolo (delovodje,
steklarski tehniki).

Tako, kakor je organizirana se-
daj, pa šola ni sposobna uspešno
opraviti teh nalog. Skratka: šola
bo nujno treba kadrovske okrepiti
in imeti bo morala več sredstev za
materialne izdatke. To je treba ne-
mudoma pričeti reševati, kajti ča-
kanje na oblikovanje sestavljene
organizacije združenega dela se
lahko precej zavleče! Steklarski in-
dustriji Slovenije bi predložili spo-
razum, s katerim bi opredelili vse
naloge in obveznosti. Vsekakor je
treba vztrajati pri trajnem sodelo-
vanju v menjavi dela, kar prepro-
sto pomeni, naj industrija postavi
šoli dolgoročne izobraževalne nalo-
ge, šola pa mora za izvajanje teh
nalog zahtevati sredstva in vztra-
jati bi morali pri zahtevi, naj indu-
strija preneha s postavljanjem ne-
kvalificiranih delavcev na kvalifi-
cirana delovna mesta, saj ima to
daljnosežne posledice na razvoj pa-
noge in samoupravljanja!

Dipl. ing. LADO TKAVC

ŠE ENA ASFALTIRANA CESTA!

Poplačana vztrajnost

Ce je komu v soboto, 9. oktob-
ra v poznih nočnih urah bil skaljen
nični mir zaradi zvokov harmonike,
ki jih je bilo slišati s hriba nad
steklarsko šolo, si je najbrž mislil,
da je to znamenje za prihod neve-
ste ali ženina. Ne! To ni bilo v čast
mladoporočencev, čeprav je veselje
bilo nepopisno. Prebivalci ulice Pad-
lih aktivistov so namreč slavili ve-
liko delovno zmago. Od steklarske
šole do njihovega naselja, skozi
gozd, kjer prej ni bilo niti kozje
steze, je sedaj speljana lepa vijuga-
sta, asfaltirana cesta...

Slavili so, saj je bilo veliko
razlogov za to...

»Mar ni prav, da smo si dali
malo duška po tolikih naporih?«
mi bolj na uho pove eden med naj-
bolj prizadevnimi Rado Drenski.
»Če smo bili tako pridni, se spodo-

bi, da to tudi potrdimo tako, kakor
je treba«, mi je rekel Franjo Le-
pan. Tretji član, po ocenitvah pre-
bivalcev tega naselja najbolj pri-
zadevne trojice Mirko Halužan, ki
je med slavljem opravil še eno ob-
veznost, saj je moral na sejo druš-
va šoferjev, kjer je predsednik, pa
pravi, da je to zmaga trdne volje
in prizadevnosti večine sedanjih
prebivalcev in nekaterih, ki bodo to
šele postali.

V času slavlja se pozabijo vse
težave, ki so spremljale te nadvse
pridne prebivalce ulice Padlih akti-
vistov. Zgrajena cesta najbolj zgo-
vorno priča o tem. In vendar sem
bil radoveden, kako te pridne lju-
di vidi neposredni nadzornik del
Stanko Zgajner.

»Čeprav sem bil pri velikih de-
lih, kjer sodeluje tudi krajevna
skupnost, moram reči brez bojzani,
da bi se drugim zameril, da je to

bila skupina, s katero se je dalo iz-
redno dobro sodelovati. Presenetilo
me je tudi to, kako spretno so ure-
ničevali vsako zamisel. Nepoučene-
mu bi se zdelo, da je to skupina,
ki se zelo dobro spozna na grad-
bena dela, saj ni bilo nobenega
spodrslija. Tudi slavnostni zaklju-
ček so organizirali zelo pristno. Za
vse skupaj si resnično zaslužijo če-
stitke!«

Priznati je treba, da ni malo
narediti 600 metrov dolgo in tri
metre široko cesto. Brez velike
vztrajnosti, ki se je sedaj bogato
obrestovala, ne bi bilo možno do-
seči tako velike zmage. Poleg ve-
like prizadevnosti 23 gospodinjstev,
kolikor jih je sodelovalo v grad-
nji ceste, je bilo treba globoko
seči v žep, saj 16 starih milijonov
ni tar tako. Natančni, kakršni so
bili pri delu, so vodili točno eviden-
co o opravljenih prostovoljnih

urah. Teh je bilo 2700 ali 148 delovnih dni.

Krajevna skupnost jim je prispevala 60.000 dinarjev. Delovnega uspeha, s katerim se lahko upravičeno ponašajo, pa graditelji cest ne pripisujejo le sebi. Trdno so mi zažele, da ob pisanju tega sestavka ne smem pozabiti napisati, da jim je veliko pomagala Steklarska šola pri gradnji trase in s prevozi, steklarna »Boris Kidrič« pa s prispevki dobitkov za srečolov in prevozi. Niso pozabili niti zahvale vsem, ki so kakor koli pomagali. Povedali so mi tudi, da bi slavlje bilo veliko

bolj popolno, ko bi tudi nekateri imeli vsaj malo več posluha za reševanje skupnih zadev. Srečne se počutijo, ko je teh toliko bolj malo, in upajo, da bodo leti spoznali svojo napako ter se kdaj drugič brez pomislekov pridružili, saj bo še dovolj treba postoriti.

Zgrajena cesta od Steklarske šole skozi naselje ulica Padlih aktivistov nedvomno sodi v sam vrh po prizadevnosti in velikosti prispevka v denarju. Prav zaradi tega je lahko za vzgled vsem, ki se še bodo odločali za podobne delovne akcije, ki so velik prispevek k ureja-

nju našega neposrednega okolja. S tem so naši sodelavci dokazali, da jim je veliko do tega, kakšen bo zunanji videz ne le neposredno okoli njihovih domov, ampak mesta kot celote.

Zaradi zvokov harmonike v pozne nočne ure se bo morebitna trenutna nejevolja koga, ob spoznanju, da so krajanji slavili delovno zmago, sprevrgla v veselje, saj to je tudi njegov kraj... To je lepa, vijugava, črna nevesta, ki bo dobro služila sedanjim in prihodnjim rodovom.

JOVO TIŠMA

NEKATERI SKLEPI DELAVSKEGA SVETA TOZD ROGAŠKA SLATINA

Inventura, nakupi, pritožbe...

Na 16. redni seji delavskega sveta temeljne organizacije združene dela Rogaska Slatina 28. septembra so naši delegati sprejeli tudi sklepe:

1. Potrjena je inventura stekla v prodajalni I v Rogški Slatini, drobne inventarja, avtogum in embalaže v uporabi, materiala, odpisan je lom stekla v prodajalni, lom stekla v skladišču gotovih izdelkov, kalo peska, sode, pepelike in to za drugo tromesečje. Hkrati so bile imenovane komisije, ki bodo opravile popis osnovnih sredstev, materialnih sredstev, sklada skupne porabe in sedanjih investicij ter popisne komisije, ki bodo opravile redni letni popis zaloga stekla.

2. Direktor organizacije združene dela dipl. inž. Vojo Djinovski je pooblaščen, da z razvojnim centrom Celje sklene pogodbo o izdelavi elaborata o samoupravnih organiziranosti temeljne organizacije združene dela v Rogški Slatini in o pripravi osnutkov ustreznih samoupravnih aktov.

3. Potrjeni so predlagana investicija za centralno kurjavo v lesni strugarni, garažah in obratni ambulanti, nakup cerade za tovorni avtomobil, nakup benzinskega motorja za gasilski avto in nakup trodelne lestve, ki jih bo uporabljalo industrijsko gasilsko društvo.

4. Sklenjeno je najetje dodatnega posojila 300.000 dinarjev za 20 let z 2 odstotno obrestno mero za popravilo stanovanjske hiše v Ulici talcev 3.

5. Po obravnavi pritožb Vilme in Leopolda Ogrizka, Marije Skorjanc in Miroslava Podhraškega na razdelitev stanovanj v temeljni organizaciji je bila s tajnim glasovanjem ugodno rešena pritožba zakonskega para Vilme in Leopolda Ogrizka, medtem ko je delavski svet zavzel do pritožb dveh delavcev stališče, da je bila odločitev odbora za medsebojna delovna razmerja pravilna!

6. Uredniškemu odboru »Steklarja« je odobrenih 1.000 dinarjev za podelitev nagrad za tri najboljše spise o steklarni ob 50. obletnici obstoja naše delovne organizacije.

7. Ker je pričakovati vnovično epidemijo gripe, bo steklarna krila vse stroške cepljenja z mrtvo vakcino vsem članom kolektiva.

8. Martinu Plemenitašu se na njegov zahtevek poveča najemnina za odstopljeno zemljišče, namenjeno deponiji za odlaganje tehnološkega apna v Tuncovcu, za 12.000 dinarjev, s tem da se začne uporaba zemljišča s 1. oktobrom 1976. V zvezi s tem se sklene tako novo pogodbo, da najemodajalcu ne bo mogoče odklanjati ali ovirati odlaganja apna. Temeljna organizacija je v deponijo že vložila 28.000 dinarjev.

9. Da na parkirnem prostoru zavarujemo morebitno škodo na avtomobilih, mora vsak član delovne skupnosti, ki parkira svoj ali družinski avtomobil, plačati vsako leto 10 dinarjev. Prijave o parkiranju sprejema vratar, neprijavljeni avtomobili pa ne bodo zavarovani za primer nesreče.

10. Prispevek za kolektivno nezgodno zavarovanje članov delovne skupnosti se od junija letos odvaja iz sredstev za osebne dohodke.

Na 17. redni seji delavskega sveta 6. oktobra pa so naši delegati sprejeli tele važnejše sklepe:

1. Za september se določi za bruto osebne dohodke 5.820.000 dinarjev sredstev, s tem da se od omenjenega zneska odšteje solidarnostna sredstva v višini osebnih dohodkov enega delovnega dneva in se jih nakaže za potresno območje v Posočju.

2. V brusilnici Kozje se ustanovi štab civilne zaščite. Poveljnik je Ludvik Drimel, načelnik štaba pa je Jože Božiček.

3. Potrjen je bil opis zadnjih dveh reklamacij za izvoženo blago v Sovjetsko zvezo firmi »Raznoexport« v Moskvi prek našega izvoznika »Koteks« v Splitu v vrednosti 2.233,34 obračunskih dolarjev.

4. S 1. oktobrom je dipl. ekonomist Davorin Škrinjarić razporejen na delovno mesto referenta za izvoz z vrednostjo 1.050 točk, ker mu je potekla pripravniška doba. Sklep je začasen do uveljavitve nove samoupravne organiziranosti in reorganizacije komercialnega oddelka. Z novo sistemizacijo delovnih mest bo razporejen na delovno mesto, ki ustreza njegovi izobrazbi.

5. Delavski svet je sprejel v vednost predlog samoupravne delavske kontrole o rešitvi vprašanj pri delitvi posojil za zasebno gradnjo, tako

da bo predlog o dodelitvi večjih vsot upoštevan že pri prihodnji delitvi posojil.

6. Delavci, ki prejemajo nadomestilo osebnega dohodka iz naslova

bolezni, ne morejo še posebej dobiti izplačanega minulega dela, ker je le-to zajeto že v osnovi za izračun bolezni. Enako velja za delavce, ki so na poklicni rehabilitaciji, ker niso v rednem delovnem

razmerju s temeljno organizacijo združenega dela, kajti minulo delo je že zajeto v osnovi nadomestila, ki ga prejemajo od regionalne zdravstvene skupnosti.

REZIKA TOMIČ

IN ŠE NEKAJ SKLEPOV DELAVSKEGA SVETA TOZD SLOVENSKA BISTRICA!

Kadri, proizvodnja...

Na 11. seji so naši delegati v delavskem svetu TOZD Slovenska Bistrica sprejeli tele važnejše sklepe:

1. Poročilo razpisne komisije o ugotovitvah po javni objavi delovnega mesta računovodje TOZD Slovenska Bistrica se osvoji. Na njega se je prijavila samo ena kandidatka. Ker tudi ta ni izpolnjevala zahtevanih pogojev, o njeni ponudbi delavski svet ni odločal.

Po preteku odpovednega roka dosedanji računovodkinji Mari Bizjaz se imenuje za eno leto za računovodjo dosedanji analitik inž. Stanko Kovač. Dosedanja računovodkinja Mara Bizjak je do izteka odpovednega roka v celoti odgovorna za finančno poslovanje temeljne organizacije in za vključitev strokovnega sodelavca Stanka Kovača v finančne posle.

2. Okvirno informacijo o finančnih in delovnih rezultatih temeljne organizacije se sprejme na znane. Delovni rezultati so bili v sep-

tembru ugodni, prav tako realizacija, kar pa še ne pokriva med letom povzročene izgube. Zato bo nujno s pospešenim tempom še nadalje izboljševati finančno stanje in zagotoviti pozitiven izkaz letne bilance, pred tem pa tudi izplačilo letnega regresa.

Ponovno slabši proizvodni dnevi v oktobru zahtevajo nadrobno obravnavo vzrokov za to na sestanku odgovornih vodij brigad z oddelkovodji. Za sklic sestanka so zadolženi vodja temeljne organizacije, za predpriprave pa so dolžni vodje oddelkov.

3. Glede na obrazložitev variant prihodnjega organiziranja temeljne organizacije po novem zakonu o združenem delu delavski svet meni, da se mora kakršnokoli obliko novega organiziranja (kot enovita delovna organizacija ali kot temeljna organizacija v delovni organizaciji) upoštevati in spoštovati določila ustave, po katerih o ustvarjenem prihodku odločajo neposredno ti

sti, ki ga ustvarjajo, da se sredstva ne more odtujevati, da se ne sme krati samoupravnih pravic delavcev in da obrat Slovenska Bistrica sodeluje kot enakopraven partner v sestavljeni organizaciji združenega dela. Ko bo znan odnosno obrazložen natančen status temeljne organizacije, bo nujna širša obravnavo v okviru političnih organizacij in na zborih delovnih ljudi.

4. Za sodelovanje v skupni komisiji delovne organizacije, ki pripravlja predlog samoupravne organiziranosti, so evidentirani za delegate Alfred Polanec, Djoko Djordjev in Mara Bizjak, ki bodo morali sproti obveščati kolektiv o delu komisije.

5. Kupi se še deset garderobnih omar za oddelke, kjer še manjka; za potrebe mehanične delavnice pa se kupi elektrovarilni aparat v vrednosti 3.170 dinarjev.

VIKTOR HORVAT

VPRAŠALI STE — ODGOVARJAMO

Odločili bodo občani!

Številni občani krajevnih skupnosti Rogaška Slatina in Kostrivnice so nas spraševali, kam je šel presežek denarja, ki je bil namenjen gradnji zdravstvenega doma. Vaša številna vprašanja na naš naslov smo strnili v eno in ga naslovili na krajevno skupnost Rogaška Slatina. Predsednik krajevnih skupnosti Lojze Metelko je nanj takole odgovoril:

»Kakor sami pravite, se letos iz teka samoprispevek za gradnjo zdravstvenega doma. Ko smo se leta 1971 odločili za samoprispevek na podlagi utemeljenega programa za gradnjo tega objekta, je bil predračun 4.000.000 dinarjev. Ta znesek pa ni vseboval stroškov za

zunanjost ureditev, opremo in še za nekatere druge predračunske elemente. Takrat je iniciativni odbor predvideval, da bomo za pokritje gradnje na območju krajevnih skupnosti Rogaška Slatina in Kostrivnice zbrali 2.200.000 dinarjev. Zaradi dodatnih del (zunanjost ureditev, komunalni prispevki, itn.) in zaradi podražitve pa so se stroški do konca gradnje povečali na 8.519.441 dinarjev ali za več kot 100 odstotkov.

Po sklepu odbora za gradnjo bi s sredstvi iz samoprispevka morali sodelovati pri pokritju prekoračitve. Tako se je delež v konstrukciji financiranja dvignil kar na 3.750.000 dinarjev, druga sredstva, ki so manjkala, pa so dali ostali udeleženci — zlasti regionalna

zdravstvena skupnost Celje.

Doslej je bilo zbranih približno 3.700.000 dinarjev, do konca leta pa se bo ta znesek predvidoma povečal na približno 4.700.000 dinarjev. Torej bo po teh podatkih ostala razlika kakšnih 950.000 dinarjev.

Svet krajevnih skupnosti je o nastali razliki že razpravljal in zavzel stališče, naj o tem dokončno odločajo krajanj na zborih, ki bodo v oktobru in novembru.

Do končne odločitve je bilo dano posojilo za gradnjo otroškega vrta v Ratanski vasi 600.000 dinarjev, zborom pa bomo predlagali, naj se ta sredstva odstopi za otroški vrt brez obveznosti vračila.

Če teh sredstev ne bi bilo, ne bi mogli začeti niti končati del na

tem objektu. Svet krajevne skupnosti je bil prepričan, da je gradnja otroškega vrtca zelo nujna in da se bodo krajsani na zborih z našim predlogom v celoti strinjali.

Zbori bodo vsekakor odločali

tudi o tem, kako porabiti ostanek 350.000 dinarjev. Predlog sveta krajevne skupnosti je, naj se ta denar porabi za izdelavo načrtov in za druge udeležbe, ki so v načrtu v letih 1977—1984. Del sredstev so

prispevali krajsani Kostivnice in menimo, da je prav, če jim jih damo na razpolago za uresničitev njihovega programa. Upam, da bodo krajsani predloge sveta krajevne skupnosti v celoti potrdili!»

Minulo delo

Sklep delegatov v delavskem svetu TOZD Rogaška Slatina na 17. redni seji 6. oktobra, da delavci, ki dobivajo nadomestilo osebnega dohodka iz naslova bolezni, ne morejo dobiti še posebej izplačanega minulega dela, je sprožil val negodovanja; najbrž največ zaradi nerazumevanja. Zaradi tega smo v imenu vseh prizadetih zaprosili za posvajanje v obračunskem oddelku. Glasi se takole:

»Sklep delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela št. VJ/TT/129 od 7. oktobra uvaža novost za izračun mesečnega zneska minulega dela. V zvezi s tem dajemo naslednje pojasnilo:

1. Ukinjeno je izplačevanje minulega dela za tiste dni, ko je bil delavec v staležu bolnikov, ker je v osnovi za nadomestilo osebnega dohodka iz leta 1975 minulo delo

že zajeto. Sklep velja tudi za matere na porodniškem dopustu.

2. Invalidi II. kategorije, ki delajo polovico rednega delovnega časa, prejema minulo delo po plačilnem seznamu za tekoči mesec. V invalidski razliki je minulo delo odšteto. Prav tako minulo delo pripada invalidom III. kategorije, ker v izračunu osnov za invalidsko razliko minulo delo ni zajeto.«

PISALI STE NAM NA NASLOV UREDNIŠTVA

Dve pismi o stanovanjih

Na naš naslov sta prispeli dve pismi z različno vsebino. Veseli smo ju že zaradi tega, ker ju pošiljalca z objavo v našem časopisu naslavljata tudi vsem članom delovne skupnosti!

V prvem pismu nam piše Anton Kokalj:

Kot član kolektiva steklarne Boris Kidrič bi se v časopisu »Steklar« rad zahvalil za popolno razumevanje. Komisija za stanovanjska vprašanja je mojo prošnjo za večje stanovanje začasno odklonila, čeprav mi je bilo le-to nujno potrebno. Stanovanje v novem bloku je med drugimi dobil tudi Ivo Ko-

vačić. Ko je zvedel za moj težaven položaj, je prišel k meni in mi rekel, da bi on, čeprav tudi potrebuje stanovanje, vendar lažje počakal kakor jaz. Ivov predlog je odbor za medsebojna delovna razmerja sprejel in do stanovanja sem prišel prej! Zdi se mi, da je poteza našega sodelavca in odbora za medsebojna delovna razmerja hvala vredna in da zasluži javno pohvalo, kajti kaže, da so med nami še prisotne tiste prvine, ki bi morale biti v več primerih. Rad bi videl, da bi bilo posnemalcév še več!

Ivan Šestan pa nam piše:

Prek glasila »Steklar« vprašujem komisijo za stanovanjska vpra-

šanja, naj mi odgovori na vprašanje, kakšna so merila za pridobitev stanovanjske pravice in točkovni sistem? Zanima me tudi, če ima tovariš Bercko večje število točk od naju dveh z ženo glede na delo, ki ga opravlja, glede na dolžino delovne dobe in glede na vse druge prednosti oziroma merila?

K prvemu pismu ni potreben komentar, saj že samo zgodbno prič, za kaj gre! Na drugega pa bi pristojni morali odgovoriti. Odgovor bomo prav gotovo objavili že v prihodnjem »Steklarju«, če ga le bomo dobili pravočasno...!

UREDNIŠTVO

NAŠ OBISK

Jože Jemenšek

Naš obisk smo tokrat namenili našemu nekdanjemu sodelavcu, sedaj upokojujencu Jožetu Jemenšku v Slovenski Bistrici. Preden se je zaposlil v naši tovarni, je Jože

opravljal številne poklice, zelo rad pa je tudi skrbel za domače okolje. Kot naš sodelavec je opravljal različna dela in to 12 let. Želje po njegovi nadaljnji redni zaposlitvi pa

je pretrgala bolezen, ki je botrovala Jožetovi invalidski upokojitvi pred štirimi leti...

Z invalidsko upokojitvijo se Jože Jemenšek ni prepustil delovne

STEKLAR

mu malodušju, saj se zaveda, da lahko samo s primernim delom izboljšuje svoje zdravstveno stanje in si pomaga prekriti bolečine, ki jih vsak dan nosi v sebi. Prav gotovo si tako vsaj delno izboljšuje gmočno stanje, saj pokojnina 1450 dinarjev ne pokriva vseh izdatkov, ki niso tako majhni, ker mora skrbeti še za nedoletno hči.

Veliko zadovoljstvo najde Jože

v obujanju spominov na svoje delovne tovariše v temeljni organizaciji združenega dela v Slovenski Bistrici, kjer je delal zadnja leta pred upokojitvijo. Posebno je vesel, kadar se sreča z nekdanjimi sodelavci, ki so skupaj ustvarjali, sedaj pa uživajo sadove svojega dela.

Zeli si ponoven ogled doseženih uspehov svojih sodelavcev, o kate-

rih je sicer seznanjen iz našega glasila, kajti prepričan je, da bi z neposrednim stikom zvedel še marsikaj novega...

Pridružujemo se Jožetovi želji, da bi se mu zdravstveno stanje izboljšalo in da bi se še naprej dobro razumeli v družinskem krogu.

VIKTOR HORVAT

To je naš sodelavec Jože Jemenšek, ki ga je bolezen primorala pre zgodaj opustiti delo...

KADROVSKE ZANIMIVOSTI

Prišli v septembru

V TOZD Rogaška Slatina so v septembru združili delo z nami steklobrusilci Ana Dobravc, Alojz Levstik, Nevenka Strnad, Drago Ulčnik in Marija Tramšek.

V TOZD Slovenska Bistrica so združili delo v septembru kot pomočnik II Miroslav Jordanov, stiskalci Martin Fajs, Martin Kresnik, Zdenko Lešnik, Ivan Motaln in Vinco Verbek ter Anton Janžič, Edo Kos in Branko Mlakar.

Vsem novim sodelavcem želimo obilo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva!

V septembru so odšli

Iz TOZD Rogaška Slatina so v septembru odšli delovodja Mirko Firer — invalidsko upokojen, steklobrusilec Jože Ducman in pomočnik ključavničarja Milan Levstik —

na poklicni rehabilitaciji, pomočnik steklobrusilcev Franc Cernalč, Marjan Kužner in Ciril Zobec ter steklobrusilci Branko Rajgi, Franc Resnik, Peter Šošterič in Bojan Štih in označevalka Cilka Čebular — ki so vsi odpovedali delovno razmerje.

Iz TOZD Slovenska Bistrica so v septembru odšli Matevž Adam, Stanko Homotar, Milan Tancer in Vlado Verbek.

Poročila se je

Danica Kamenšek, poročena Kos.

Mnogo sreče na novi življenjski poti!

Rodila se je

Bernarda Krušič, hči Jožeta.

Novorojenki obilo zdravja, staršema pa čestitamo!

NAŠIH 50 LET

Jugovarjevi spomini

V nadaljevanju Jugovarjevih spominov objavljamo njegova srečanja s pisateljem Louisom Adamičem in opis nekaterih pridobitev generalne stavke steklarjev leta 1928.

Srečanja z Luisom Adamičem

Ameriški pisatelj slovenskega rodu Louis Adamič je leta 1932 med polletnim študijskim potovanjem po Evropi obiskal tudi Rogaško Slatino. Dopotoval je z ženo Stello. Iz Ljubljane mi je pisal pesnik Mile Klopčič, da je v Rogaški Adamič, ki naj ga obiščem. Hkrati pa je Klopčič obvestil tudi Adamiča, da ga bo obiskal delavec iz steklarne, ki se zanima za knjige in za vpra-

šanja, ki tarejo delavce po vsem svetu.

Takrat je bila gospodarska kriza. Delali smo spočetka po dva ali tri dni v tednu, na prehodu iz leta 1931 v leto 1932 pa sploh nič! Rogaška steklarna praktično ni obratovala, saj je bilo dela le za eno steklarsko brigado, ki je v začetku leta 1932 odšla v Hrastnik in tam delala tri mesece. V Hrastniku je tokrat obratovala le ena lončena peč, vse drugo pa je stalo... Delavci v Hrastniku so šli pred upravo tovarne in glasno zahtevali: »Kruha hočemo, delo hočemo!« Naročil in skladno s tem tudi dela pa ni bilo. To so bili hudi časi! Poleg vojne prav gotovo najtežji za delavski razred vsega sveta...

Moje obiska je bil pisatelj

Louis Adamič zelo vesel; posebno zato, ker je lahko govoril z delavcem o vseh problemih pri nas. Zanimala ga je vsaka podrobnost. V hotelu Soča je imel posebno sobo, kjer je vsak dan pisal. Pripravljaj je rokopis za knjigo o terorju v Jugoslaviji. Obisk mi je vrnil namojem domu, odkoder sem ga odpeljal na Knežec k Borisu Kidriču, kjer sta se pogovarjala o položaju v Jugoslaviji, o terorju policije, o mučenju v zaporih in še o drugem. Ob povratku s Knežca v Rogaško Slatino mi je Adamič zaupal, da komaj čaka na odhod v Trst, da se vkrci na ladjo, saj je od raznih ljudi zvedel, da mu gori pod petami.

O Adamiču in njegovem liku so se takrat razpisali napredni sloven-

ski kulturni delavci. Pesnik Oton Zupančič je na primer napisal v reviji Ljubljanski zvon sestavek »Adamič in Slovenstvo«.

Ko je leta 1949 Louis Adamič vnovič prišel v Jugoslavijo, je obiskal tudi Rogaško Slatino in prišel k ugledni učiteljski družini Glinšek, s katerimi se je spoznal leta 1932. Tudi mene je povabil in ob snidenju mi je dejal, da je vesel, ker se spet vidi. Zanimalo ga je tudi, če sem še delavec in kako se imam v novi družbi...

Splošna stavka steklarjev

Leta 1928 je bila splošna stavka vseh steklarjev Jugoslavije. Končali smo jo z zmago, večina steklarskih družin pa je bila izčrpanih, saj so bili njih hranitelji štiri mesece brez dela, sprejemali pa so le malenkostno podporo. Zmaga pa je pomenila enotnost vsega steklarskega delavstva, saj so od takrat veljale enotne tarife v vsej Jugoslaviji.

O tej zmagi je komunistični publicist Franc Klopčič v ilegalnem partijskem tedniku »Enotnost« napisal 2. novembra 1928 v sestavku Kaj nas uči steklarski štrajk?

»... Delavci, razmišljajte o naukih! Po štirih mesecih štrajka so steklarski delavci Jugoslavije zmagali...! Dandanes je redko slišati take besede, zato je tem bolj potrebno, da si to zmago ogledamo natančneje. Zato se vrnimo nekoliko nazaj! Ilegalno glasilo Enotnost je 21. oktobra leta 1926 objavilo dopis odbora steklarjev iz Zagorja, ki naznanja, da grozi redukcija tudi steklarjem. Teden dni pozneje pa je bil objavljen dopis o pogajanjih s firmo, katerim je prisostvoval tudi socialistični voditelj v Zagorju Čobal, ki je zagovarjal preseljevanje steklarjev v Hrastnik in v zvezi s tem dejal:

»Gospod ravnatelj, ako ne gredo lepim potem, se jim pa mora ukazati! In res je sledil ukaz, saj je firma Abel d. d. odpustila pet steklarjev. S tem se je pričelo in pomeni uvod v stavko...«

Od tedaj je podjetje poldrugo leto nenehno pritiskalo. Poziva »Halbpart zu Dritt Stuhlarbeit!« (1. dva mojstra, 2. trije mojstri, 3. delo na klopi, kakor danes v steklarni!) se bodo dobro spominjali vsi zagorski steklarji. Prišlo se je priganjanje, fajranje, zaslužek pa je upadel polagamo, toda vsakih štirinajst dni. Steklarjem je grozila usoda rudarjev Trboveljske družbe. Prišlo je do spopada in do stavke, v kateri so stavkali steklarji iz vse Jugoslavije. Slovenski steklarji so ustvarili enotno fronto s srbskimi steklarji iz Paraćina in ta enotna fronta je junaško vztra-

jala do konca kljub nekaterih gnusnim figuram, kakršnim ne bi našli enakih na vsem Balkanu. Uspehe stavke bi lahko razčlenili takole:

1. Nobeden ni bil odpušen z dela; nihče reducirani; vsi so ostali zaposleni! (Rudarji, pomislite že samo to!).

2. Plače se niso znižale (Kovinarji Kamnika, preberite!) Peči so delale približno z enakimi zmogljivostmi, kakor so delale pred redukcijami in pred preganjanjem delavcev!

3. Sprejeta in podpisana je bila sploh nova tarifa za vso steklarsko industrijo Jugoslavije. To novo tarifo so vzeli po modernejšem češkem sistemu!

4. Po tej novi tarifi so uvedli novo zaračunavanje storjenega dela, enostavnejše in manj prikladno za različne šikane, ki jih je imel prejšnji »šok sistema«!

5. Na tarifne postavke v novi tarifi je prišlo še 15 odstotkov povišanja!

6. Po tej novi tarifi je bila določena minimalna plača za vsakega steklarja, ki je bila dnevno najmanj okroglo 100 dinarjev!

7. Do tedaj so steklarju priznavali samo produkt, ki je šel skozi brusilnico in ostajal sposoben za trg, pri čemer je steklar izgubljal do 25 odstotkov storjenega dela. Od tedaj naprej pa so steklarju priznavali od peči ves produkt, razen — seveda — slabega proizvoda!

8. Po novi tarifi je odpadla tudi prejšnja patriarhalna metoda, da mojster plačuje svojega pomočnika in odnašalca. Poslej je vsem trem plačevalo delo podjetje!

Potem je Franc Klopčič v svojem sestavku zapisal, da je bil s tem odstranjen vir, da se med steklarji vzgaja delavsko aristokracijo, socialno bazo reformizma, in pozval delavce:

»Sodrug! delavci! Ta redka zmaga med nami proletarci je bila mogoča, ker je steklarje vodila prava stavkovna politika in taktika. V čem se to vidi? Vedeti moramo, da je steklarska industrija Slovenije v rokah trusta, ki ima svoje tovarne tudi v drugih državah. Ta trust je letos dobil v roke tudi steklarna v Paraćinu. S tem je postal gospodar celokupne steklarske industrije Jugoslavije.

Delniška družba Abel — nasledniki je zato hotela znižati plače steklarjem v Paraćinu. Na to vest so skočili pokonci slovenski steklarji in si dejali: »To je velika nevarnost, to se tiče tudi nas! Prihitimo na pomoč Paraćincem, ker tako bomo pomagali tudi samim sebi!« In kaj so storili steklarji v Sloveniji? Vložili so zahtevek za zvišanje plač do tiste višine, kakor jih imajo delavci v Paraćinu!

To je tista prava taktika! Ako kapitalist napade delavca v Srbiji, je ta napad naperjen tudi na tebe, slovenski delavec. Na pomoč, torej! Obenem so se seveda začele živahne zveze med Paraćinom in steklarji v Sloveniji, kajti že prej so se nahajali v isti strokovni organizaciji ORS in enotna akcija je takoj stekla. Po razbitih pogajanjih se je začel štrajk in ugasle so vse steklarske peči v Jugoslaviji.

In spet je sledila prava taktika: Ne samo štrajk ene same tovarne, kakor v Kamniku, kjer še delavci vse tovarne niso štrajkali! Ne samo štrajk v eni sami pokrajini, kakršen je bil štrajk rudarjev v Sloveniji leta 1923, temveč generalni štrajk delavstva vse steklarske industrije v vsej državi...!

Potem pa je Klopčič še pripisal: »Danes vladajo v kapitalističnem svetu trusti. Z njimi se da govoriti le v podobi generalnih štrajkov. V tem spoznanju je Delavsko kmetijski list pred leti zagovarjal generaliziranje akcije, pa so mnoge Amsterdamec izključili iz strokovnih organizacij prav zaradi takega stališča. Danes, deset let po vojni, se nam nalaga popolnoma drugačna stavkovna politika, kakor so jo pred vojno vodili razni Kopači, Mihevc, Petejani, ki bi še danes radi premlevali zastarele metode, služeč pri tem kapitalističnim trustom.

To so nauki steklarskega štrajka! Za steklarsko delavstvo še boj ni končan, kajti kapital, trust bo znova prišel s poslabšanjem položaja. Zgodilo se bo to z uvedbo novih strojev, s takozvano racionalizacijo. Ze sam fakt, da steklarna v Zagorju neha obratovati in da se produkcija koncentrira okrog modernejših peči v Hrastniku in Paraćinu, je prvi korak racionalizacije. Zaradi tega steklarji, vsi do zadnjega v strokovno organizacijo, kajti čakajo Vas boji!«

Konec sestavka se je France Klopčič podpisal s »Kiveš«, ker je bila obrnjena besedna končnica njegovega psevdonima »Boljševik«!

Štrajk v Rogaški Slatini so vodili in se pogajali s podjetjem Franc Jugovar in Franjo Lipovšek za steklarje, Franc Slatinšek starejši pa za steklobrusilce.

Po končani stavki je steklarna jeseni 1928. leta prenehala obratovati, steklarji in brusilci pa so se za nekaj časa preselili v Hrastnik in Paraćin... V steklarskih pečeh je znova zagorelo in življenje je spet teklo svojo normalno pot po štirimesečnem počivanju. Znova se je pričelo družabno življenje v Rogaški Slatini v delavskem kulturnem društvu »Svoboda«.

(Se bo nadaljevalo!)

RAZPIS ZA NAJBOLJŠE SESTAVKE O STEKLARNI

Podelili bomo tri nagrade!

Štirje meseci nas ločijo od pomembne obletnice za našo tovarno. Slavili bomo naš zlati jubilej — 50. obletnico obstoja. Ob tej priložnosti bomo z različnimi prireditvami dali svoj prispevek tej proslavi. Tudi v uredništvu »Steklarja« smo premišljevali o tem, kako bi članom naše delovne skupnosti in drugim ponudili priložnost, da se na nek način vključijo v to našo, bližajočo slavo.

Najbolj primerno se nam je zdelo, da razpišemo natečaj za najboljši spis o naši delovni skupnosti. Prepričani smo namreč, da je med sodelavci veliko takšnih, ki bi radi vzeli pero v roke in napisali

kaj zanimivega, toda zaradi — vsaj po naši sodbi — neupravičene in nepotrebne sramežljivosti rajši ostane neodkriti!

Upamo, da nam ne boste šteli v zlo, če ob tej priložnosti izrazimo prepričanje, da bo tokrat pregan vsak zadržek, ki vam je bil na poti, iz brezimnosti. V pričakovanju, da tako tudi bo, smo se odločili, da vašo prizadevnost nagradimo. Poleg običajnega honorarja, ki ga prejema vsi naši sodelavci, bodo pisci treh najboljših sestavkov deležni še telihih nagrad:

1. nagrade v znesku 500 dinarjev,
2. nagrade v znesku 300 dinarjev in

3. nagrade v znesku 200 dinarjev!

Prosimo vas, da za natečaj svojih sestavkov ne podpisujete s pravim imenom, temveč z izmišljenim imenom. Prispele prispevke bomo objavili v novembrski, decembrski in januarski izdaji »Steklarja«, posebna žirija pa bo po izidu januarske izdaje izbrala najboljše tri. Imena nagrajencev bomo objavili v februarški izdaji.

Svoje prispevke pošiljajte na naslov: uredništvo »Steklarja«, steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaška Slatina, Ulica Talcev 1 — s pripisom: »Najboljši spisa«.

Pričakujemo veliko vaših spisov! UREDNIŠTVO

ZA LJUBITELJE LIKOVNE UMETNOSTI

Uspela razstava

Uspehom na področju slikarstva je Marjan Prisiček iz Steklarske šole dodal še enega. Pred kratkim je bila to razstava njegovih del v viteški dvorani gradu Statenberg pri Makolah. Bila je toliko pomembnejša, ker je bila v času tradicionalnega, tokrat že trinajstega srečanja pisateljev, pesnikov, prozaistov, literarnih teoretikov in esejistov iz vse Jugoslavije in iz zamejstva.

Marjan Prisiček je razstavljal od 6. do 13. septembra. Veliko obiskovalcev se je tako seznanilo z njegovimi deli. Med obiskovalci so bili tudi udeleženci simpozija, kakor tudi številni gostje, ki so letovali v Statenbergu ter številni domačini in okoličani.

V veličastni viteški dvorani je bilo razstavljenih več kot 30 del v olju. Iz njih vejejo avtorjeva toplina in ljubezen do domačega kraja — Kozjega — in njegove okolice. Razstava odkriva dve plati Prisičkovega ustvarjanja. Tako se v prvem delu ogreva za motive iz narave, medtem ko je drugi del posvečen sodobnejšemu slikarstvu, kjer prevladujejo linije, združene z zanimivo podobo.

Mnogi Marjana Prisička dobro poznamo, saj nam je bil učitelj in usmerjevalec na področju likovne umetnosti, kljub temu pa je prav,

da ga predstavimo tistim, ki ga poznajo manj. Rodil se je 24. februarja 1921 v Kozjem, ki je skozi vse obdobje njegovega ustvarjanja globoko vtisnjeno na platna njegovih del. Osnovni Marjanov poklic je slikar in pozlatař. Ljubezen do ustvarjanja na platnu pa ga je pripeljala tudi v svet oljne tehnike, kateri ostaja zvest še danes. Od leta 1950 je zaposlen kot oblikovalec v steklarstvu, zadnjih dvajset let pa je oblikovalec in učitelj risanja v Steklarski šoli. Študiral je

na oddelku za likovni pouk Pedagoške akademije v Mariboru pri profesorju Pandurju, Kavčiču in Koresu.

Pomembnejše razstave je imel v Rogaški Slatini, Celju, Bistrici ob Sotli, Kozjem, Velenju, Domžalah, Ljubljani, Beogradu, Gradcu, Selišču, Radgoni in v Statenbergu. Kljub privrženosti oljni tehniki zelo rad seže tudi po akvarelu in grafiki.

VIKTOR HORVAT

Gledališče vabi

Slovensko ljudsko gledališče Celje razpisuje abonma za sezono 1976/1977 in vljudno vabi vse dosedanje abonente naj abonma ohranijo. Tiste, ki bi se radi vpisali na novo in si tako zagotovili stalni sedež v gledališču, pa vabi, naj izkoristijo ugodnosti abonmaja!

Cena abonmaja je od 75 do 125 dinarjev za sezono. Prevoz v gledališče je brezplačen, ker ga plača kulturna skupnost Šmarje pri Jelšah!

V sezoni 1976/77 si boste mogli ogledati tale dela:

1. Salemske čarovnice
2. Moška zadeva
3. Lepi časi, zlati krasi
4. Gospod Puntila in njegov hlapec Matti
5. Maratonci tečejo častni krog
6. Zgodba o tovarišu Titu
7. eno predstavo Slovenskega gledališča Trst

Upamo, da se boste vsi abonenti iz pretekle sezone ponovno prijavi, pričakujemo pa še novih vpisov!

V steklarni se prijavite Citi Novak, najpozneje do 10. novembra!

ZA RAZVEDRILO

Nagradna križanka št. 33

Med reševalce nagradne križanke št. 33 bomo z žrebom razdelili 150 dinarjev in sicer takole:

1. nagrada 70 dinarjev
2. nagrada 50 dinarjev
3. nagrada 30 dinarjev.

Rešitev križanke pošljite na naslov: uredništvo glasila »Steklar« steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaska Slatina, Tržišče ali pa jih vrzite v nabiralnik pred vratarstvo ložo. Upoštevali bomo rešitve, ki bodo prispele do 15. novembra!

Ne pozabite na pisemski ovitek pripisati »Nagradna križanka 33«!

Prijetno razvedrilo in srečno pri žrebanju!

Za nagradno križanko št. 32 je žreb prisodil nagrade naslednjim reševalcem: 1. nagrado 70 dinarjev Milki Plemenitaš, 2. nagrado 50 dinarjev Reziški Obradovič in 3. nagrado 30 dinarjev Francu Brdniku. Vsem nagrajencem čestitamo!

Rešitev križanke št. 32: Kavatina, ataka, amarilis, teran, rotor, spirala, trema, dialog, m, Otranto, narod, tip, Aalto, ned, Ezop, largo, Ito, kela, Ontarijec, aroganca, obala.

Popravek

V septembrski izdaji »Steklarja« se nam je v Jugovarjevih spominih vrnila netočnost, saj smo na 11. strani v drugi vrstici v drugi koloni zapisali: »... Večer, preden so ga zaprli, je prišel Boris Kidrič k nam in nas povabil, naj gremo z njim na Knežec...«. Moralo pa bi pisati: »Nekega večera, preden so ga zaprli, je prišel Boris Kidrič k nam in nas povabil, naj gremo z njim na Knežec«.

Prosimo bralce in tovariša Jugovarja, naj nam oprostijo mali spodrslija!
UREDNIŠTVO

STEKLAR	IZLOČEK NEKATERIH DREVES	SLOV. DRUŽBE- NO POLIT. DELAVEC (FRANCO)	PROSTOR, POVRŠINA	RIBAŠKA MREŽA	IZDELO- VALEC SLAŠČIC	KARLOVAC	ITALIJA	LANKA KRIŽANKA	MESTO NA OBALI ISTRE	JUŽNA RASTLINA (ALOA)	ENOLO- GIJA	FIGURA PRI ČETVORKI	NIKALNIKA	MEDMED BOLEČINE
RUSKI SAHIST (BORIS)								ITALJAN- SKO MESTO PRESTOLN- CA FILIPPI- NOV						
MRAVNOST, ZAVEST, NAUK							VERSKI OBRED REGISTRI- RANIZM							
MATERIAL ZA POKRIVANJE STREH						ITAL- PEVKA (CAITA)							PLANINA PRI GORNJEM GRADU	PLIN V GOSPO- DINSTVU KOT GORIVO
TUJE Z. IME				EVROPSKA DRŽAVA								MAJDA POTOKAR		
ZNAK ZA ASTAT			NAZIV ZA PRAŠICA	RUSKA ZELINATA JUHA								ZNAK ZA ERBIJ		
STEKLAR	KARAD- ŽIG, STEFANO- VIČ	PROSVETNI DELAVEC		LOVSKI PLEN						POSUŠENA TRAVA				
VELIKOST		ODMEV, ODJEK							RISANA ZGODBA					
ORGAN SLUHA				STAR SLOVAN				METAL	KMETIJSKO KOMBINAT					
KOVANJE				ZNAK ZA RADIJ		SESTAVIL KUB.		KENGURU						

Glasilo »Steklar« ureja uredniški odbor: Jože Božiček, Jože Halužan, Viktor Horvat, Tomi Kočica, Milorad Kračun, Julij Lončarič, Poldo Ogrizek in Jovo Tišma • Predsednik uredniškega odbora Poldo Ogrizek, predsednik sveta glasila Ivan Siter, glavni in odgovorni urednik Jovo Tišma, tajnica uredniškega odbora Cita Novak • Uredništvo: steklarna Boris Kidrič, 63250 Rogaska Slatina, Ulica talcev 1 • Naslov: »Steklar«, glasilo OZD steklarne Boris Kidrič in Steklarske šole Rogaska Slatina • Telefon (063) 810-020 • Rokopisov in fotografij ne vračamo • Naklada 2.000 izvodov • Tiska ČGP Delo Ljubljana.